

Händelseförloppet i *Lika för lika*

Handlingen utspelar sig i Wien

Text: Roland Heiel

AKT I

Scen 1: I hertigens palats

Vincentio, hertig av Wien, tycker lagar följs dåligt, tar ledigt från sitt ämbete och lämnar staden efter att ha tillsatt den strängare Angelo, med Escalus som närmaste man.

Scen 2: På en gata

Fru Alfonsina berättar att Claudio dömts till döden för att han gjort sin fästmö Julia med barn. Pompejus berättar att en ny lag säger att alla bordeller i staden ska rivas.

Profossen, en av Angelos män, visar upp Claudio på gatan som en del av straffet. Claudio berättar för Lucio att han delat säng med Julia i tron att de snart skulle gifta sig.

Scen 3: I ett munkkloster

Angelo har drivit igenom länge glömda lagar mot omoral. Lucio ombeds fråga Claudios syster Isabella om hon vill be om nåd för brodern hos Angelo.

Hertigen besöker en munk och berättar att han ska se hur allt utvecklar sig med Angelo vid makten. Han ska återvända till Wien och följa processen utklädd till munk.

Scen 4: I ett nunnekloster

Lucio besöker Isabella i ett kloster. Han berättar om Claudios belägenhet och hon går med på att söka nåd för honom hos Angelo.

AKT II

Scen 1: I ett rum

Escalus föreslår nåd för Claudio. Angelo vägrar. Konstapel Armbåge anklagar Pompejus och Skum inför Angelo och Escalus för att driva en bordell åt Fru Alfonsina.

Angelo tröttnar på Pompejus långdragna svar och lämnar över till Escalus som varnar de anklagade för de nya lagarna och de får gå.

Scen 2: I ett rum

Profossen vädjar för Claudio men Angelo står fast. Isabella ber också om nåd, påhejad av Lucio. Angelo lovar att tänka på saken och meddela henne nästa dag.

Scen 3: I fängelset

Angelo funderar i sin ensamhet på om han blivit kär. Han känner sig frestad att synda genom att erbjuda nåd för Claudio i utbyte mot Isabellas jungfrudom.

Hertigen, förklädd till munk, besöker 'alla arma själar' i fängelset. Han träffar Julia, som ångrar sin synd. Han lovar att han ska besöka Claudio och ge honom tröst.

Scen 4: I ett rum

I en monolog säger Angelo att han ber Gud om styrka mot frestelsen, men att han inte kan släppa tanken på Isabella, som anländer och upprepar sin vädjan.

Angelo säger att Claudio får nåd om han får ligga med henne. Hon vägrar och hotar med att avslöja honom, men han menar att hennes ord väger lätt mot hans.

Isabella beklagar sig i sin ensamhet över människors falskhet. Hon ska tala med Claudio och hon tror han, som den hedersman han är, hellre dör än att hon själv mister äran.

AKT III

Scen 1: I fängelset

Den förklädde hertigen träffar Claudio och ber honom bereda sig att dö. Isabella talar med och 'munken' tjuvlyssnar när hon berättar om Angelos ultimatum.

Claudio stödjer henne först men grips av dödsångest och ber henne rädda honom. Hon kallar honom kräk och säger: 'Ju förr du dör desto bättre!'

Claudio och Isabella (och hertigen)

Scen 2: Utanför fängelset

'Munken' föreslår en plan: Angelo övergav en gång Mariana som ännu älskar honom. Isabella går med på att få till kärlekträff med Angelo i mörkret, så Mariana kan byta plats med henne.

Konstapel Armbåge kommer till fängelset med Pompejus, som ber Lucio ställa borgen för honom men denne vägrar. Lucio talar illa om hertigen inför 'munken'.

Fru Alfonsina har angetts av Lucio och fängslas. Escalus säger till 'munken' att hertigen inte skulle ha varit så hård som Angelo. Hertigen reflekterar i ensamhet över dubbelmoralen.

AKT IV

Scen 1: På en lantgård

Hertigen, förklädd till munk, träffar Mariana. Isabella kommer dit och säger att hon stämt nattlig kärleksträff med Angelo i hans trädgård. Mariana går med på sin del i planen.

Scen 2: I fängelset

Profossen erbjuder Pompejus strafflöslighet om han assisterar vid avrättningen av Claudio och av Bernardin, en medfånge. Han accepterar det.

Hertigen tror att Claudio blir benådad. Order kommer att han ska dödas och att hans huvud skickas till Angelo. 'Munken' föreslår att man byter ut Claudios huvud mot Barnadins.

Scen 3: I fängelset

Profossen vill inte begå tjänstefel men 'munken' övertalar honom genom att påstå att han vet att hertigen går i god för förslaget. Han visar brev från denne som bevis.

Pompejus och Luderson hämtar Bernardin för avrättning, men denne vägrar pga baksmälla. 'Munken' tycker det vore ett brott mot Gud att skicka honom i döden i det skicket.

Profossen meddelar att en fånge dött och de beslutar sig för att använda dennes huvud. Isabella kommer och hertigen säger att Claudios huvud skickats till Angelo.

Scen 4: I ett rum

'Munken' ber Isabella lämna ett brev att förmedlas till hertigen. Då ska Angelos skuld bli känd. Lucio skryter om att han övergett en gravid kvinna och påstår att även hertigen gjort så.

Angelo och Escalus talar om hertigens märkliga instruktioner i brev de får. Escalus går och Angelo uttrycker sin ånger över att ha tagit Isabellas oskuld och dödat Claudio.

Scen 5: Utanför stan

Hertigen (i egna kläder) besöker broder Peter, och ger honom brev och instruktioner samt planerar sin återkomst till Wien.

Scen 6: Nära stadsporten

Isabella och Mariana gör sig beredda att träffa Angelo och hertigen. broder Peter kommer för att eskortera dem till hertigens officiella återkomst.

Isabella önskar att 'munken' vore där och Lucio säger att denne munk både är 'snusig' och oanständig, men får mothugg av broder Peter.

PERSONER

Vincenzio, hertigen
Angelo, hans ställföreträdare
Escalus, en gammal hovman
Claudio, en ung adelsman
Julia, Claudios älskade
Isabella, Claudios syster
Lucio, en slarver
Två till som han
Fru Alfonsina, en kopplerska
Pompejus, tjänare hos fru Alfonsina
Armbåge, en enfaldig konstapel
Skum, en dåraktig herre
Luderson, en bödel
Bernardin, en förhårdad fånge
Varrus, en adelsman, vän till hertigen
Broder Thomas } två munkar
Broder Peter }

AKT V

Scen 1: Vid stadsporten

Hertigen har återvänt till Wien och Isabella kräver rättvisa. Hon anklagar Angelo men hertigen vill inte tro henne. Hon står på sig men arresteras av hertigen.

Mariana kommer in beslöjad och talar kryptiskt om vad som hänt. Angelo ber henne ta av slöjan och hon berättar om natten med honom i hans trädgård.

Hertigen skickar efter 'munken' och beordrar Angelo och Escalus att döma alla lögnare medan han själv försvinner en stund. 'Munken' kommer och förklarar Angelo skyldig.

Profossen och Lucio försöker arresteras 'munken', de drar av munkkåpan och fram träder hertigen. Angelo erkänner sin skuld och beordras gifta sig med Mariana.

När Angelo och Mariana kommer tillbaka vigda av broder Peter, dömer hertigen Angelo till döden. Mariana och Isabella ber för hans liv, men hertigen är orubblig.

Claudio och Bernardin benådas av hertigen som friar till Isabella och skonar Angelo. Lucio måste gifta sig med kvinnan han övergivit, döms att spösas och hängas men benådas.

Hertigen ber Claudio ta hand om Julia, tackar Escalus för hans godhet och profossen för hans omtanke och tystnad. Han avslutar med att åter fria till Isabella.

Kostymdesign för hertigen, 1940